

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

7 mei 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de stand van zaken in het onderdeel natuurverwerving van het Bruegelproject	1
Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de aanwezigheid van hormoonverstorende stoffen in onder andere het oppervlaktewater	7
Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterzuivering op de Demer	12
Vraag om uitleg van mevrouw Agnes Bruyninckx tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder als oplossing voor de verzanding van Het Zwin	
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de plannen om landbouwgrond te ontpolderen om een spuikom te maken tegen de verzanding van het Zwin	
Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder	14

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de stand van zaken in het onderdeel natuurverwerving van het Bruegelproject

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil wat dieper ingaan op de stand van zaken van het vastgoedluik – of anders gezegd: de natuurverwerving – in het Bruegelproject.

Het Bruegelproject heeft het levenslicht gezien in 2000. De bedoeling van het project was de Vlaamse rand rond Brussel te versterken, zowel op cultureel als op ecologisch vlak. Ik wil ook even het belang van het Bruegelproject onderstrepen in het licht van de politieke discussies van vandaag. Wanneer we de mond vol hebben over de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, is het ook nuttig om de instrumenten die wij zelf in handen hebben, beter uit te spelen om de versterking van de rand rond Brussel te vergroten.

Ik zal het hier niet hebben over het culturele luik. De heer Delva heeft minister Anciaux daar enige tijd geleden al over ondervraagd in de commissie voor Cultuur. Het antwoord van de minister heeft ons min of meer bevredigd, maar er zat toch nog wat rek op.

Ik wil hier wel wat dieper ingaan op het ecologische luik. Een aantal cijfers tonen immers aan dat de machine op dat vlak de laatste jaren wat aan het sputteren is en dat er weinig enthousiasme is. Dat is niet zozeer enkel uw verantwoordelijkheid, mevrouw de minister, uw voorgangers waren ook al minder bezig met dat Bruegelproject.

Het vastgoedluik van het Bruegelproject werd toegewezen aan de toenmalige Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer of AMINAL. De bedoeling was om gespreid over 4 jaar 900 hectare waardevol natuur- en bosgebied te verwerven. Het Zoniënwoud, het Halterbos, het kasteel van Gaasbeek en dergelijke zijn op dit moment al in het bezit van het Bruegelproject. Het is de bedoeling om die grotere gebieden aan elkaar te schakelen via netwerken of zogeheten 'stapstenen' – dat is het jargon van de aankopers en de milieumensen.

Het is in elk geval de bedoeling om de Groene Gordel, waarvan al een aantal elementen gerealiseerd zijn, helemaal rond Brussel te sluiten. Enerzijds wil men de leefbaarheid in de regio verhogen, met onder meer

voldoende groen, en anderzijds wil men de toeristische uitstraling van de rand vergroten en de diversiteit aan fauna en flora bestendigen.

De doelstellingsgebieden zijn drieërlei: de Bruegelvallei in het westen, het gebied tussen Zenne en Zoniën in het zuiden, en de regio rond Grimbergen-Vilvoorde in het noordoosten.

Het culturele luik hoort nog altijd bij vzw De Rand, maar gaat nu toch over naar het Festival van Vlaanderen. Ook de provincie Vlaams-Brabant speelt hier een rol met haar toeristisch beleid, al kan dat ook nog uitgebreider.

De ernstige vertraging die het project opliep, heeft wellicht te maken met de hervorming van AMINAL in het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Uit het Natuurrapport 2007 en uit de nota Actualisatie Milieubeleidsplan 2008-2010, kunnen we opmaken dat de verwerving van nieuwe gronden ernstig achterligt op schema, alsook de verdere afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het bijhorende Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON).

De plandoelstellingen zullen duidelijk niet worden gehaald. Wij schijnen ons daar – helaas – al bij te hebben neergelegd. Vooral wat betreft de oppervlakte bos en te bebossen gronden blijkt er een enorme achterstand te zijn. De planning is blijkbaar al verschoven van 2007 naar 2010. Als we de algemene planning in heel Vlaanderen willen halen, moet het jaarlijkse aankoopritme 3000 hectare zijn.

Er bereiken mij meldingen dat de afstemming van plannen en communicatie binnen de administratie niet al te vlot verloopt en dat het Bruegelproject in het slop zit. Er zijn de voorbije maanden en jaren bijvoorbeeld een aantal pogingen gedaan om nieuwe domeinen aan te kopen. Men is daarbij vaak gestuit op zaken die mijns inziens niet onoverkomelijk waren. Er stond bijvoorbeeld een groot domein te koop, maar men wist niet goed wat te doen met het gebouw dat in dat domein stond. Moest dat uitgebaat worden of in concessie gegeven worden aan iemand anders? Dat lag binnen de huidige structuur van de administratie nogal moeilijk. Op die manier zijn aankopen die in het verschiep lagen, alsnog gesneuveld.

Op de een of andere manier verloopt de dialoog ook intern moeilijk om het Bruegelproject voorrang te geven in het aankoopbeleid van uw beleidsdoelstellingen. Ik wil daarom de vergelijking maken met een instrument dat in het verleden bewezen heeft dat het werkt,

namelijk het Duinendecreet van 1993. Dat was overigens een parlementair initiatief. Ik zou nu natuurlijk ook zelf een voorstel van decreet met betrekking tot de materie van het Bruegelproject kunnen indienen. Misschien doe ik dat ook wel. Maar ik wil eerst uw reactie al eens horen over de te volgen weg.

Het Duinendecreet beoogde de snelle verwerving van duinen, om de verkaveling van ecologisch waardevol gebied tegen te gaan. Dat ging dan over de rechtstreekse verwerving van duinen en voor duinen belangrijk landbouwgebied. Er zijn een aantal belangrijke parallellen tussen het Duinendecreet en de problematiek van het Bruegelproject. Het betreft in eerste instantie een groot, welomlijnd gebied. Bovendien gaat het in beide gevallen om ongeveer 900 hectare. Het gaat ook over biologisch en geomorfologisch waardevol gebied. Daarmee verwijst ik naar de Habitatrichtlijn voor de flora en fauna en de vogels in het bijzonder.

De acute bedreigingen die destijds aanleiding gaven om het Duinendecreet goed te keuren, zijn ook in de streek rond Brussel aanwezig. Ik verwijst naar heel de affaire over de aankoop van de hippodroom van Sterrebeek. De heer Van Rompuy kent die materie heel goed. Hij heeft een aantal initiatieven ter zake genomen. We denken dat er een tandje zal moeten worden bij gestoken om in dergelijke dossiers in de toekomst de verstandhouding tussen de ecologische en agrarische belangen beter in evenwicht te brengen en om het groene en Vlaamse karakter van de rand te behouden en te verstevigen.

Het Bruegeldecreet zou kunnen resulteren in een toeristische boost. Bovendien zou het culturele luik van het Bruegelproject een doorstart kunnen krijgen. Ik verwacht daar van u niet onmiddellijk commentaar op.

Ongeveer de helft van het volledige huidige Vlaamse areaal van het Agentschap voor Natuur en Bos ligt rond Brussel en vormt een deel van het Bruegelproject. In die zin zou een verdere uitbreiding zinvol zijn.

Mevrouw de minister, hoe komt het dat het Bruegelproject niet wordt vermeld in de recente milieubeleidsnota? Wat zijn uw verdere plannen hiermee? Hoe verloopt de samenwerking met de lokale besturen?

Wat wordt er gedaan met betrekking tot de interne samenwerking op administratief vlak om het Bruegelproject weer op een hoger niveau te tillen, en aan de communicatie die intern mank schijnt te lopen?

Hoe staat het momenteel met de hervorming bij het ANB? Een aantal aankopen zijn spaak gelopen op de verantwoordelijkheid van de administratie, die voor een deel te kort schiet bij de aankoop van gronden. Men heeft me verteld dat een mogelijke oprichting van een extern verzelfstandigd agentschap eventueel soelaas zou

kunnen brengen omdat men dan een grotere autonomie heeft voor de aankoop van gronden. Daarnaast zouden de feitelijke bestemmingen, eventueel het in concessie geven voor culturele, toeristische of andere doelstellingen van de gebouwen die in die domeinen liggen, gemakkelijker worden terwijl men nu vaak op een juridische muur vastloopt.

Ik heb daarnet even verwezen naar de vergelijking met het Duinendecreet. Vindt u mijn vergelijking van de pot gerukt of vindt u dat daar wel muziek in zit? Ik wil de luister van de Nederlandse taal in deze anders veeleer droge technocratische commissie een beetje opentrekken. U zult me dat wellicht niet kwalijk nemen. Het is in elk geval met de beste bedoelingen.

Tot slot, mevrouw de minister, hoe is het gesteld met de samenwerking met de andere beleidsdomeinen zoals Cultuur en Toerisme, de Vlaamse rand en Ruimtelijke Ordening?

Mijn hoop op een goed antwoord is zeer groot, mevrouw de minister.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mevrouw de minister, de groene rand rond Brussel is een heel belangrijk thema. Ik ben dan ook blij dat het hier vandaag aan bod komt. Vlaanderen heeft daar in het verleden al heel wat werk van gemaakt en doet dat nog altijd.

Als Brusselaar die in de schaduw van het Zoniënwoud is opgegroeid, wil ik een bedenking formuleren bij de uiteenzetting van de heer Gatz. Ik heb het dan over het financieel en budgettair plaatje. Wie in de rand rond Brussel wandelt, merkt onmiddellijk dat het weinige groen dat nog echt beschikbaar is, heel vaak in domeinen gelegen is. Het gaat dan over prachtige, grote domeinen met oude gebouwen, gaande van kasteelhoeves tot prachtige kastelen. Dat kost allemaal behoorlijk wat geld. Ik vraag me af of het Agentschap voor Natuur en Bos die investeringskost alleen aankan. Moet er niet eveneens worden nagedacht over een algemene verhoging van het verwervingsbudget voor elementen in de rand rond Brussel?

Het is volgens mij niet de kerntaak van het ANB om te investeren in die heel dure gebouwen. Het zou jammer zijn dat een vrij belangrijk deel van het ANB-budget wordt besteed aan de aankoop van gebouwen. Dat zou nadelig kunnen zijn voor de aankoop van het eigenlijke groen, wat toch de kernopdracht is van het ANB.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Gatz, het lijkt me nuttig om een aantal feiten in herinnering te brengen.

Wanneer we kijken naar de oorsprong, dan moeten we terugvallen op een beslissing van de Vlaamse Regering van 21 januari 2000. In de voorafgaande nota die is opgemaakt ten behoeve van de Inspectie van Financiën werden toen de diverse kostenposten van het Bruegelproject opgelijst.

In die nota is sprake van een aanzienlijke verwervingsinspanning. Het gaat onder meer om de aankoop van 1130 hectare bossen, bebossingsgronden en parken, waarvan 400 hectare in de Bruegelvallei, 500 hectare in de omgeving van het Hallerbos en 230 hectare ten noorden van Brussel. In totaal zou, gespreid over vijf jaar, een budget van 725 miljoen frank worden aangewend. Dit betekent tot en met 2005 een jaarlijkse verwervingsinspanning ten belope van 100 tot 150 miljoen frank. Als vergelijkingspunt vermeld ik hier nog even dat het gemiddeld jaarlijks verwervingsbudget van het Agentschap voor Natuur en Bos voor heel Vlaanderen ongeveer 30 miljoen euro bedraagt.

Wat de substantiële budgettaire implicaties betreft, heeft de Inspectie van Financiën letterlijk aanbevolen: “geen beslissingen te nemen zonder ernstig onderzochte budgettaire dekking, ook met betrekking tot de recurrente kosten en de doelmatigheid, bijvoorbeeld via afweging van eventuele alternatieven om hetzelfde doel te bereiken”.

In de door de minister voorgestelde beslissing stond het volgende: “De Vlaamse Regering keurt het Bruegelproject 2002 goed en hecht haar goedkeuring aan de in de bijgevoegde projectfiche voorgestelde budgettaire, personele en organisatorische maatregelen”. In de uiteindelijke beslissing van 21 januari 2000 staat het volgende: “De Vlaamse Regering beslist haar principiële goedkeuring te hechten aan het Bruegelproject”. Dat betekent dat het budgettaire aspect van de zaak volkomen in het ongewisse is gelaten.

Het Bruegelproject is als een te evalueren initiatief in het Vlaams regeerakkoord opgenomen. Bij de aanvang van de legislatuur is het project in de beleidsnota voor de Brusselse rand van viceminister-president Vandenbroucke en in de beleidsnota van mijn eigen voorganger, huidige minister-president Peeters, opgenomen. Dat het project, dat eigenlijk een programma is, in de daaropvolgende jaren niet in de jaarlijkse beleidsbrieven is opgenomen, is in feite minder relevant. In de beleidsnota voor Leefmilieu is het project immers tot een prioriteit voor het Agentschap voor Natuur en Bos uitgeroepen. Dat het project niet opnieuw in de teksten is opgenomen, betekent niet dat we niets willen doen. Het staat immers in minstens twee beleidsnota's vermeld. Het Bruegelproject is om een zeer eenvoudige reden overigens evenmin in de recente bijstelling van het milieubeleidsplan opgenomen. Aangezien het project niet in het originele milieubeleidsplan van 2003 was opgenomen, staat het ook niet in de herwerkte versie. Het vorige milieubeleidsplan is

in de loop van de vorige legislatuur, vlak na de beslissing over het Bruegelproject, opgesteld. Het project staat niet in dit plan, maar het is in deze legislatuur wel in het Vlaams regeerakkoord en in twee beleidsnota's opgenomen.

Ik ben het eens met de stelling dat Vlaanderen met een grote behoefte aan openbaar bos en aan openbare parkgebieden aan de rand van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt geconfronteerd. (*Opmerkingen van de heer Sven Gatz*)

Het gaat hier om de rand rond Brussel. Ik wil me zeker niet aan een bevoegdheidsoverschrijding wagen.

Op basis van de gewenste bosstructuur, met name 100 vierkante meter stadsbos per inwoner, en van de normen die in de langetermijnplanning voor groenvoorzieningen zijn opgenomen, met name 30 vierkante meter parkgebied per inwoner, kunnen we de behoefte op ongeveer 9750 hectare ramen. Indien we de grotere bosgebieden in de omgeving van Brussel bekijken, blijkt het Zoniënwoud ongeveer 4400 hectare en het Hallerbos ongeveer 520 hectare te beslaan. Het tekort is duidelijk aanzienlijk. Bovendien is er in de drukbevolkte Vlaamse rand sowieso een tekort aan groen. Dit uit zich vooral in de zones Zaventem-Machelen-Vilvoorde en Wemmel-Zellik-Dilbeek. Ik veronderstel dat we het over die behoeften allemaal eens zijn.

De verwervingen nemen op dit ogenblik nog steeds een centrale plaats in de realisatie van het Bruegelproject in. Om op de geboden verwervingskansen te kunnen ingaan, is een dagelijkse aanwezigheid op de markt van onroerende goederen in de streek vereist.

In functie van de uitvoering van het Bruegelproject zijn een drietal gebieden afgebakend. Deze afbakening bouwt voort op de regeringsbeslissing. Ik zal deze drie gebieden even overlopen. Ik begin met het slechtste gebied en eindig met het beste gebied. Het is immers niet allemaal kommer en kwel.

Het eerste afbakeningsgebied betreft het gedeelte van de Bruegelvallei dat door de parken Gaasbeek-Groenenberg en de aansluitende valleigebieden tot Sint-Anna-Pede wordt gevormd. Tot op heden zijn in dit gebied nog geen aankopen tot stand gekomen. Dit gebied zal immers door de aanleg van het Gewestelijk Expresnet worden doorkruist. Het is nog steeds onduidelijk welke gronden hiervoor zullen worden aangewend.

Het tweede afbakeningsgebied omvat Tervuren, Hoeilaart, Overijse, het Zoniënwoud, Zevenbronnen, het Hallerbos en het Lembeekbos. Het is onze doelstelling 500 hectare aan te kopen. Met betrekking tot het Zoniënwoud is onlangs in samenspraak met de andere gewesten een visie ontwikkeld. De heer Delva heeft

hierover onlangs een vraag om uitleg gesteld. Een visie is nog geen aankoop. Nu we over een visie beschikken, is toch al 158 hectare verworven. Bovendien is 20 hectare van het park van Tervuren aan het Agentschap voor Natuur en Bos overgedragen. Het grootste deel van dit park, in het bijzonder de Franse tuin en het park van Vossem behoren tot de federale eigendommen en worden door de Regie der Gebouwen beheerd.

Aangezien ik had beloofd met een positieve noot te eindigen, sluit ik af met het afbakeningsgebied rond Vilvoorde en Grimbergen, ten noorden van Brussel. Hier is 76,8 hectare aangekocht en 156,5 hectare in erfpacht genomen. Het betreft hier het Houtembos, dat bij de E19 aansluit op de plaats waar de compensatie van het Witte Kinderbos wordt ontwikkeld, en om aaneengesloten gebied dat door het park Driefonteinen, het Tangebeekbos en het Hoogveld wordt gevormd. Daarnaast is er nog een verbinding met het Linbos in Grimbergen. Al deze aankopen zijn in de loop van de huidige legislatuur tot stand gekomen. Dit betekent dat we in deze zone 80 percent van de vooropgestelde doelstellingen hebben bereikt.

Het is misschien het ogenblik om verder in te zoomen op de moeilijkheden die bij het verwervingsbeleid rond Brussel aan de orde zijn. De realisatie van het Bruegelproject wordt vooral gehinderd door de stroeve grondmarkt. Aan de aanbodzijde komen er weinig gronden vrij. Aan de vraagzijde zijn er veel andere spelers op de markt, met name de bewoners van bestaande villawijken. Hier zijn er vele gegadigden om percelen aan te kopen voor het uitbreiden van de tuin of voor hobbylandbouw, een bezigheid die zich vaak vertaalt in het houden van paarden. Beide factoren samen maken dat de grondprijs in de rand rond Brussel aanmerkelijk hoger is dan de gemiddelde prijzen in Vlaanderen.

Een bijkomende moeilijkheid hierbij is de bijzondere gelegenheidswaarde die veel van de gronden hebben. Die gelegenheidswaarde bestaat erin dat resterende waardevolle groengebieden vaak gevormd worden door onder andere kasteelparken, uitlopend op bos- en natuurgebieden. Die oefenen, ook door hun ligging, een bijzondere aantrekkingskracht uit op een hoger segment in de vraagzijde. Recente voorbeelden zijn onder andere het kasteel Oplombeek in Gooik waar de openbare verkoop 2,5 keer hoger lag dan de schattingsprijs, het kasteel en park Termeeren in Sterrebeek-Zaventem, en het kasteel en park Dwersbos in Beersel. Het kan nuttig zijn de jaarverslagen van de taskforce erop na te lezen. Daarin staat dat keer op keer wordt gegrepen naar elke aankoopkans die zich voordoet, maar het beoogde resultaat wordt niet altijd bereikt.

Naast deze marktkarakteristieken is er ook een principeel probleem. Vanuit zijn kerntaak moet het Agentschap voor Natuur en Bos immers terughoudend zijn ten aanzien van potentiële aankopen van domeinen met

gebouwen of kastelen. Daarbij rijst een dilemma: in de rand gaat het zeer dikwijls om kasteeldomeinen. Als het Agentschap voor Natuur en Bos zich aan zijn kerntaak houdt en geen domeinen met gebouwen meer zou kopen, dan vervalt voor een groot deel het voorwerp van het aankoopbeleid. Dan vervalt ook de mogelijkheid om groene domeinen open te stellen voor het publiek, wat het doel is van het Bruegelproject.

Tot slot is er een planologisch probleem dat geleidelijk aan wordt uitgeklaard. De verwerving van gronden om te bebossen heeft immers veelal betrekking op landbouwgronden met landbouwbestemming. Dit vormt een probleem van rechtszekerheid voor de zittende gebruiker als dat een professionele landbouwer is. De planologische processen met betrekking tot de buitengebieden moeten ook omheen Brussel hierin meer klaarheid en perspectief brengen. In die context ervaart het Agentschap voor Natuur en Bos de samenwerking met de gemeenten als goed. De ene gemeente heeft al wat meer interesse voor de ontwikkeling van stadsbossen dan de andere. Ik zal de problemen over de verwervingen en het gestelde principiële dilemma straks verder behandelen bij de beantwoording van de vragen over het EVA en over de mogelijke analogie met het Duinendecreet.

Bij de start van het Bruegelproject werd naast het aanstellen van een projectcoördinator ook een beheerscommissie opgericht, uitgaande van de bestaande Commissie Gaasbeek-Groenenberg, die met toepassing van de beslissing van de Vlaamse Regering werd uitgebreid met een aantal actoren waaronder Toerisme Vlaanderen, vzw De Rand, de vroegere administraties Buitenlandse Betrekkingen en Kanselarij & Voorlichting, en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. Deze laatste organisatie heeft ervoor gekozen de samenwerking op te geven aangezien de doelstelling van het project niet tot haar kerntaak behoort.

De andere leden van de commissie en de commissie zelf zijn door de grondige hervorming van de Vlaamse administratie niet meer samengekomen, omdat ze werden verspreid over totaal andere beleidsdomeinen. Het ligt in de bedoeling om de communicatie te verbeteren door enerzijds het aanwerven van een communicatieverantwoordelijke voor de provincie Vlaams-Brabant – die aanwerving loopt momenteel – en anderzijds door het onder leiding van de administrateur-generaal van het Agentschap voor Natuur en Bos opnieuw opstarten van een beheerscommissie die aangepast is aan de huidige organisatiestructuur. Die twee zaken moeten op korte termijn enige beweging brengen in het dossier.

De hervorming van het Agentschap voor Natuur en Bos is op dit moment op hoofdzaken afgerond. Binnen de nieuwe structuur is er in de provinciale afdeling van het agentschap een specifiek team Ondersteuning en Coördinatie van het Terreinbeheer, dat zich bezighoudt

met de aankoop van gronden. Om de vinger beter aan de pols te kunnen houden bij de prospectie naar geschikte en beschikbare terreinen, wordt voorzien in de aanwerving van een deskundige belast met aankopen in de Vlaamse rand. Dit moet bijna dagelijks kunnen worden bijgehouden. Er is daarom iemand nodig die daarmee belast kan worden.

Voor het oprichten van een bijkomende EVA zijn er twee denkbare rechtvaardigingsgronden die het onderzoeken waard zijn: ofwel zou het Agentschap voor Natuur en Bos de gebouwen in de domeinen niet op een adequate manier beheren, ofwel zou het hiervoor geschetste dilemma een voldoende grond zijn om een afzonderlijk agentschap op te richten.

Wat het eerste betreft lijkt het oprichten van een EVA mij geen effectieve noodzaak, aangezien er binnen het Agentschap voor Natuur en Bos al een ondersteunend centrum met rechtspersoonlijkheid bestaat met onder meer als opdrachten een betere maatschappelijke benutting van de bos-, natuur- en groendomeinen van het agentschap en de exploitatie van de aanwezige gebouwen. Een voorbeeld hiervan is de exploitatie van het horecagedeelte van het recent gerenoveerde kasteel van Groenendaal in het Zoniënwoud.

Wat de tweede plausibele reden betreft, kan ik me voorstellen dat het nuttig zou zijn een EVA op te richten om kastelen rond Brussel te verwerven met het oogmerk daar een of andere nuttige bestemming aan te geven. Dat zou dan een publiek immobielkantoor of een regionaal ontwikkelingsbedrijf zijn. Dat is evenwel een principiële keuze, die volgens mij niet vanzelfsprekend is. Bij de behandeling van de volgende vraag ga ik daarom in op mogelijke oplossingen die me wel wenselijk lijken.

Om die overstap te kunnen maken, wil ik eerst ingaan op uw suggestie die vervat zit in uw analogie met het Duinendecreet. Het Duinendecreet had voornamelijk tot doel het vrijwaren van voor natuur, landschap en landbouw belangrijke gebieden aan de kust. Daartoe werd er, op basis van een kaart, een bouwverbod ingevoerd dat algemeen gold en geldt, in weerwil van eventuele planologische bestemmingen die recht gaven op bouwvergunningen. Dat bouwverbod werd dan gecompenseerd door een afzonderlijke planschaderegeling.

Het Duinendecreet was echter maar politiek en juridisch mogelijk omdat het kon worden opgehangen aan een relatief eenduidige morfologische of ecologische categorie, met name “de duinen”. Die aanpak is hier niet gemakkelijk toepasbaar. Het is moeilijk in te zien aan welke vergelijkbare categorie we een dergelijk bouwverbod in de Brusselse rand zouden moeten ophangen.

De gronden die onder dat bouwverbod vielen, waren in tweede orde het voorwerp van het verwervingsinstrument

van het Duinendecreet. De verwervingen van duinen zijn, zoals alle overheidsverwervingen, gebonden aan de schattingen van het schattingscomité. Doorgaans wordt er geschat tegen iets meer dan 3 euro per vierkante meter, wat hoger is dan de normale aankooprijzen die het agentschap hanteert, maar dat is toch merkkelijk lager dan de normale prijzen die opgang maken of maakten in het duinengebied. Ik vraag me dus af of een decreet in de aard van het Duinendecreet – bouwverbod, compensatieregeling, prijsmildering, verwerving door de overheid – een oplossing kan bieden voor de problematiek van grondverwervingen in de Vlaamse rand.

Ik geef u de redenen waarom ik daaraan twijfel. Een: het is zeer moeilijk een eenduidige categorie te creëren waaraan een bouwverbod kan worden opgehangen. Twee: zonder dat bouwverbod zal het probleem van de hoge prijzen onverminderd blijven bestaan. En drie: zelfs als er een bouwverbod kan worden ingesteld, is het maar de vraag of er dan een substantiële ontspanning in de prijsvorming zal optreden, vermits de vele marktspeilers aan de vraagzijde meestal niet worden gedreven door het motief bijkomend te willen bebouwen. Er zijn nog veel andere factoren die een rol spelen.

Wat zijn dan volgens mij de oplossingen om het Bruegelproject te versnellen? Een: op decretaal niveau is het enige wat nuttig zou kunnen zijn de invoering van een vorm van een toegankelijkheidsplicht voor grote domeinen. Het zou iets in de zin moeten zijn van “vanaf een domein een bepaalde grootte heeft, moet het voorzien in een aantal opengestelde wandelpaden”. Dat is de eerste suggestie. Dit zou in het Bosdecreet kunnen worden geïntegreerd en bijvoorbeeld beperkt kunnen worden tot de Brusselse rand of uitgebreid tot geheel Vlaanderen. Net zoals bij het Duinendecreet zou daar een vergoeding tegenover moeten staan, aangezien het om een erfdiensbaarheid gaat. Het spreekt voor zich dat dit een principiële discussie vereist. Ik wil hier duidelijk stellen dat ik hier mogelijke oplossingen verwoord, zonder al te zeggen wat er uiteindelijk uit de bus zal komen. Die discussie moet nog ten gronde worden gevoerd, en dus voorbouwen op de aanzet die hier vandaag wordt gegeven.

Ten tweede: ik denk dat op organisatorisch vlak het Agentschap voor Natuur en Bos goed werk levert en de beste expertise in huis heeft om grondoperaties gericht op meer toegankelijk groen te verrichten. Ik zie dus eigenlijk geen reden om een afzonderlijk agentschap op te richten.

Ten derde: om het dilemma van het gebruik van gebouwen in kasteelparken versus de kerntaak van het agentschap te doorbreken, moet er nagedacht kunnen worden over publiek-private partnerships – privé-eigenaar en domeinbos – en publiek-publieke partnerships – gemeente en domeinbos – en moet er, op

basis van de succesvolle voorbeelden van de afgelopen jaren zoals Vilvoorde, worden gekeken welke formats wenselijk zijn.

Ten slotte, en dat is misschien wel het belangrijkste, is en blijft er de bijzonder grote budgettaire kwestie. De hoge grondprijzen rond Brussel leiden tot aankoopoperaties die zich dikwijls buiten de normale verrichtingen situeren. Als we een versnelling wensen, dan moeten we de discussie kunnen voeren over de verruiming van het verwervingsbudget. Ik heb in dat verband een voorbeeldje genoemd. De herstellkosten voor het Spaans Huis in Tervuren bedragen 750.000 euro. Het gaat dus over enorme budgetten, en het vereist bijgevolg zoekwerk om dat budgettair te kunnen aanpakken en te verbreden.

Wat de vijfde vraag betreft, over de samenwerking met andere beleidsdomeinen, moet ik zeggen dat daarover me geen echte klachten hebben bereikt. Er werd een overeenkomst voor nauwere samenwerking tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en het Agentschap Cultuur gesloten. Verder is het de bedoeling dat onder leiding van de administrateur-generaal van het Agentschap voor Natuur en Bos de aangepaste Commissie Bruegel-project wordt geactiveerd, waardoor de samenwerking nog aanzienlijk kan worden verbeterd.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik dank u van harte voor het uitgebreide antwoord. Ik onthoud enkele elementen. Van het begin van uw antwoord denk ik te mogen meenemen dat, op basis van de vermelding in het Regeerakkoord, het Bruegelproject nog moet worden geëvalueerd maar toch volgens u een prioriteit blijft. Dat hoor ik graag.

Ik stel wel vast dat in de drie verschillende zones de verwerving erg ongelijk verloopt: 80 percent in de noordoostelijke zone, maar minder dan 50 percent in de zuidelijke zone en 0 percent in de westelijke zone. Dat is goed en slecht nieuws, maar ik herhaal gewoon wat u daarover hebt gezegd. Het is goed dat u met de nieuwe beheerscommissie en de aanstelling van een deskundige, die korter op de bal kan spelen, blijkbaar in een hogere versnelling wilt gaan.

Ik neem uw elementen van de vergelijking met het Duinendecreet in overweging, want inderdaad, een bouwverbod heeft zeer verregaande consequenties. Het is ook de vraag of dat wenselijk is. De piste van de toegankelijkheidsplicht met erfdiensbaarheid – maar ook dat is een principiële discussie – kan grondiger worden bekeken.

U zegt dat een extern verzelfstandigd agentschap niet onmiddellijk een noodzaak is. We moeten dat eens grondig bekijken. Een EVA is voor mij geen must, maar ik wil een oplossing zoeken voor de gebouwenkwestie. Ik heb begrip voor het argument van de recurrente kosten. Er

zullen misschien ook wel inkomsten zijn, maar het is niet zeker of ze de recurrente kosten zullen dekken.

Er blijft dan nog de financiële kant. Ik heb me laten vertellen dat, wanneer men een inspanning van vier tot vijf miljoen euro per jaar gedurende vijf jaar zou willen en kunnen doen, men er ongeveer zou kunnen komen.

Mevrouw de minister, ik dank u voor het nuttige antwoord. Ik zal uw antwoord bekijken en ik neem aan dat we het er nog eens over zullen hebben om de doelstelling die we beiden nastreven – het verwerven van meer groen rond Brussel – te realiseren. Als het moeilijk blijkt om in deze legislatuur nog naar een hogere versnelling te gaan, dan zal de nieuwe regering dit dossier een nieuwe doorstart moeten geven.

De heer Patrick Lachaert: Het heeft wellicht geen zin om de gebouwen op te nemen in het project. We hebben een gelijkaardige situatie gehad bij het Gentse stadsbos als gevolg van de afbakening van het grootstedelijk gebied Gent, met discussies in De Pinte, Zwevegem, Sint-Martens-Latem enzovoort.

Er is een stedenbouwkundige, planologische oplossing gevonden die voor iedereen een win-winsituatie was. Er was een kasteel waarvoor men de mogelijkheid heeft gecreëerd om er een woning van te maken, maar bijvoorbeeld ook serviceflats of een kantoor, met behoud van het bestaande gebouw. Men heeft alleen de bestemming multifunctioneel gemaakt. Ter compensatie hebben de eigenaars alle lanen ter beschikking gesteld van het publiek, met goede afspraken tot waar de mensen mogen komen. De lanen worden zelfs onderhouden door het Vlaamse Gewest. Dit heeft het Vlaamse Gewest bijna geen euro gekost, want het probleem is dat de centen ontbreken. Ik denk dat dit een goed voorbeeld is van hoe men tot een win-winsituatie kan komen.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, ik wil me daar graag bij aansluiten.

Mevrouw de minister, u hebt terecht gezegd dat de principes van het Duinendecreet hier niet van toepassing zijn. Aan de kust hebben we positieve en negatieve ervaringen met het Duinendecreet. Positief is dat het duinenareaal wordt versterkt en verder wordt uitgebouwd. Dat is zeker voor het toerisme een meerwaarde. Negatief is dat de perimeter van het areaal in het Duinendecreet te breed is gelegd. Er liggen zelfs een aantal woonzones en recreatiezones in, waardoor er bouwproblemen ontstaan. Negatief is ook dat er in het gebied een aantal woningen en andere bouwstructuren liggen waarvoor ook een bouwverbod geldt. Zelfs elementaire ingrepen kunnen niet. Ik zou ervoor willen pleiten dat men de basisrechten niet in het gedrang brengt.

Minister Hilde Crevits: Het is een nuttige discussie en ik dank u voor de suggesties. De realisatie van de stadsbossen is sowieso een verhaal van vallen en opstaan. Ook in Gent komen we van ver. Ik denk dat de suggestie van de heer Lachaert heel nuttig kan zijn als alternatief voor de erfdiensbaarheden.

Mijnheer Gatz, u spreekt over vijf miljoen euro per jaar gedurende vijf jaar. Vijf miljoen is qua grootte-orde nu net het volledige budget dat het Agentschap voor Natuur en Bos-Vlaams-Brabant kan besteden. Er is dus hoe dan ook een budgettaire beperking.

De heer Patrick Lachaert: Het is niet nodig dat het Vlaamse Gewest eigenaar wordt. De bedoeling is dat het domein wordt opengesteld voor het publiek en dat kan, volgens mij, gebeuren in een stedenbouwkundig plan, met compensaties.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de aanwezigheid van hormoonverstorende stoffen in onder andere het oppervlaktewater

De voorzitter: Er stond ook een vraag om uitleg van de heer Bex op de agenda over het doorkruisen van het bestrijdingsmiddelenreductiebeleid door marketingcampagnes, maar hij moet zich wegens ziekte laten verontschuldigen. We zullen die vraag in een volgende vergadering behandelen.

De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, hormoonverstorende stoffen zijn massaal aanwezig in het Vlaamse oppervlaktewater. Misschien ook in het drinkwater, maar dat is een veel onzekerder punt.

We konden dat onder meer lezen in een onderzoek van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) van vorig jaar. Daaruit bleek dat de helft van de gevangen mannelijke vissen tekenen van vervrouwelijking vertonen. Op zich heb ik geen probleem met verdere vervrouwelijking, want sommige vrouwelijke eigenschappen zijn best wel goed in deze harde maatschappij, maar ik denk dat er hierover een algemene bezorgdheid is.

Bij wildpopulaties is er een causaal verband tussen de blootstelling via water aan hormoonverstorende stoffen en reproductiestoornissen. De kunstmatige oestrogene stoffen komen ook ruimer in het milieu voor, zodat ze onder andere

via voeding een negatief effect kunnen uitoefenen op de vruchtbaarheid van de Vlaamse man. Hoewel de kennis ter zake nog heel onvolledig is, zijn er voldoende aanwijzingen dat hormoonverstorende stoffen wel degelijk effect hebben op het leefmilieu en op onszelf.

Het Europees parlement heeft al laten weten dat het sterk verontrust is over het toenemend aantal gevallen van kanker, lagere spermaconcentraties en andere ziekten die in verband kunnen worden gebracht met hormoonverstorende stoffen. Ook op federaal niveau werd de zaak enkele jaren geleden al aangekaart door mevrouw Van Riet en de heer Malcorps, toen ze toenmalig minister Aelvoet ondervroegen over het uitstippen van een doeltreffende strategie voor de identificatie en de aanpak van stoffen waarvan vermoed wordt dat ze de hormoonhuishouding van mensen en in het wild levende dieren ontregelen. Toenmalig minister Aelvoet beaamde dat de situatie ernstiger is dan algemeen aangenomen wordt.

In 2003 verscheen een belangrijk rapport over hormoonverstorende stoffen in Vlaamse wateren, een studie die werd uitgevoerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), samen met de Universiteit Gent (UGent) en de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Naast een hele reeks onderzoeksaanbevelingen gaf het rapport een concrete aanbeveling die aan duidelijkheid niets te wensen overliet, om het gebruik van pesticiden zo snel mogelijk terug te dringen. Daarnaast stelden de onderzoekers het volgende voor: "Milieuvriendelijke manieren, zoals de biologische landbouw, moeten verder gestimuleerd worden, zodat de belasting van oppervlakte- en drinkwater daalt en bijgevolg de kostprijs voor de productie van het drinkwater kan worden verlaagd."

We zijn ondertussen vijf jaar verder. Nieuwe onderzoeksresultaten van de Gentse spermabank, resultaten voor de periode 2006-2007, tonen aan dat de spermakwaliteit bij Vlaamse mannen niet langer verbetert. Na een dieptepunt in 1993 verbeterde die kwaliteit langzaam en dat is volgens de auteur, professor Comhaire van de Universiteit Gent, gepaard gegaan met een dalend gehalte aan dioxines in het milieu, voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat huisvuilverbrandingsovens werden gesaneerd. Nochtans kunnen we in het debat over de verbranding van hout misschien opnieuw een aantal negatieve evoluties vaststellen.

Onlangs was professor Comhaire aanwezig op een debat en hij weet het probleem vooral aan zware metalen, pesticiden en kunstmatige oestrogenen in het milieu. Zo komen de vrouwelijke hormonen in de pil in het milieu terecht. Nochtans zijn er alternatieve productiewijzen voor de pil voorhanden, waarbij ze veel minder schadelijk worden doordat ze bijna even snel afbreken als het natuurlijke vrouwelijke hormoon.

Onlangs kwam een Europese studie in het nieuws, onder meer in een programma op Radio 1, waarin gewezen wordt op het toenemende aantal borstkankers bij vrouwen de voorbije 20 jaar. In sommige Europese landen steeg het aantal zelfs met 50 percent. Een op de tien Europese vrouwen wordt vroeg of laat geconfronteerd met borstkanker. Dat is grotendeels toe te schrijven aan de aanwezigheid van bepaalde schadelijke chemicaliën, aldus deze onderzoekers. Volgens hen wordt vooral de invloed van lichaamsvreemde hormonen onderschat. Het gaat dan over producten die in plastic of in cosmetica zitten, ftalaten en gebromeerde vlamvertragers, maar vooral om kunstmatige oestrogenen. Die zitten bijvoorbeeld in verschillende medicijnen.

Het nemen van maatregelen tegen de beperking van hormoonverstorende stoffen in het leefmilieu is een complexe zaak en vraagt beleidsinspanningen van zowel het federale als het Vlaamse beleidsniveau. Ook zijn tal van ministers hierbij betrokken, maar ik denk dat u, mevrouw de minister, hier een belangrijke bijdrage in kunt leveren.

Mevrouw de minister, bevestigt u de ernst van de situatie, of is mijn analyse een beetje van de pot gerukt? Wat is de kostprijs voor de waterzuiveringsmaatschappijen? Dan heb ik het zowel over oppervlaktewaterzuivering als de drinkwatermaatschappijen.

Kan er bij de drinkwatermaatschappijen een evolutie worden vastgesteld van hormoonontregelaars in het drinkwater en in de zuivering? Zijn de conclusies van het eindrapport van de VITO, UG en VUB over hormoonverstorende stoffen in Vlaamse wateren nog steeds actueel? Zo ja, welk concreet gevolg is er gegeven aan de beleidsaanbevelingen van dit eindrapport? Welke nieuwe maatregelen bent u eventueel bereid te nemen?

Mijnheer de voorzitter, aanvullend op de aangekondigde vraag om uitleg van de heer Bex had ik nog vragen over de mediacampagne die er onlangs is geweest voor Roundup. Maar ik wil die opmerkingen ook volgende keer herhalen als de vraag van de heer Bex aan bod komt. Ik heb de advertentie een keer op de radio gehoord. Roundup is een soort pesticide. Het gaat om een glyfosaat van het bedrijf Monsanto, dat vooral in de Verenigde Staten wordt gebruikt als pesticide bij genetisch gemanipuleerde granen. Er is steeds meer, vooral Amerikaans, onderzoek dat wijst op een relatie tussen het gebruik van Roundup en bepaalde ziektepatronen zoals lymfeklierkanker, een toenemend aantal miskramen en ADHD of attention deficit hyperactivity disorder. In Nederland is het debat daarover een tijdje geleden gevoerd. Daar is beslist dat groendiensten Roundup niet meer mogen gebruiken en dat men op provinciaal vlak overweegt om te gaan naar een algemene ontrading of zelfs een verbod van Roundup in toepassingen en verkoop in tuincentra en dergelijke.

Er is door een bewuste burger een klacht ingediend bij de Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reclame (JEP) tegen deze advertentie op de radio. Die persoon heeft gedeeltelijk gelijk gekregen. De JEP heeft gezegd dat deze advertentie niet kan in de huidige vorm. Dat is een belangrijk signaal. Mevrouw de minister, ik wil vooral naar uw eigen bevoegdheden kijken. U wilt, net als de vorige regering, proberen via de campagne 'Zonder is gezonder' het gebruik van pesticiden door particulieren te ontraden of minstens te wijzen op de gevaren ervan. Deze advertentie, met alles wat er omheen hangt, zoals de massale verkoop in tuincentra, doorkruist die campagne. Op welke wijze kunt u minstens een sensibiliserend tegensignaal geven? Het product verbieden, is immers een bevoegdheid van de federale minister.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Daems. Hij focust vooral op het drinkwater. Ik wil het debat graag verruimen. Op een vraag om uitleg die nog niet zo lang geleden gesteld is aan minister Vanackere, antwoordde de minister dat uit een studie van de Europese Commissie van 2000 blijkt dat de rol van het drinkwater in de totale blootstelling aan hormoonverstorende stoffen eigenlijk van ondergeschikt belang is. We moeten dat veel ruimer zien. Er zijn veel meer andere stoffen in het leefmilieu in het algemeen aanwezig.

Ik wil dit probleem zeker niet minimaliseren. Ik verwijs naar de resolutie van 29 maart 2006 betreffende milieu en gezondheid die door mezelf en een aantal collega's, onder wie de voorzitter en zelfs de minister in haar vorige hoedanigheid, mede ondertekend is. Ik veronderstel dat de minister daar voluit voor gaat.

Ik wil ook verwijzen naar het biomonitoringprogramma, dat dit jaar wordt bijgestuurd. Het is belangrijk daarbij voldoende aandacht te hebben voor het onderzoek van de hormoonverstorende stoffen. In onze resolutie staan trouwens een aantal concrete beleidsinitiatieven voor de endocrienverstorende stoffen. Hoe staat het met de uitvoering daarvan? Deze zaak moet ook Europees worden bekeken. Mevrouw de minister, u moet op dat niveau aandringen op maatregelen en dat meenemen bij de herziening van de drinkwaterrichtlijn die eraan komt.

Wat de mediacampagne betreft, wil ik me ook aansluiten bij de bezorgdheid van de heer Daems. Ik weet dat ook u, mevrouw de minister, deze bezorgdheid deelt. U hebt inderdaad de campagne 'Zonder is gezonder' aangekondigd. Ik heb echter de indruk dat dit wel aanslaat maar dat zo'n campagne altijd van zeer korte duur is. Dat is jammer. Als ik rond mij kijk bij mooi weer, maak ik me zorgen over wat er allemaal wordt

gesproeid en wat ik allemaal ruik. Wij sproeien niets in de tuin, maar ik zie en ruik niets anders dan sproeistoffen. Ik vraag me dan af waar we mee bezig zijn. Ik wil erop aandringen om dergelijke campagnes regelmatig te herhalen en na te gaan of er ook geen andere maatregelen kunnen worden genomen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de minister, nog een aanvullende vraag: ik heb in de parlementaire documenten van de laatste jaren gekeken naar de stand van zaken wat betreft de vertaling van het Verdrag van Stockholm inzake de persistente organische pollutanten (POP). Dat verdrag is door ons land op 23 mei 2001 ondertekend, het is bij decreet in 2004 bekrachtigd, maar er is tot op heden nog altijd geen ratificatie. Misschien kunt u me vandaag niet antwoorden, maar kunt u eens peilen waarom dat nog niet is geratificeerd?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, de campagne 'Zonder is gezonder', is zeker belangrijk, maar we weten dat dat bij gemeentebesturen moeilijk gaat. Het is bijna niet mogelijk om het onkruid te bestrijden op gemeentelijk niveau zonder een bestrijdingsmiddel te gebruiken, al was het een biologisch. Roundup wordt massaal gebruikt door gemeentebesturen. Ik heb in het verleden al verschillende vragen gesteld aan het gemeentebestuur, maar blijkbaar is dat product toegelaten. Als er problemen mee zijn, dan zal dat op federaal niveau moeten worden aangepakt.

Wat betreft het drinkwater, herinner ik me de discussie in de hoorzittingen. Ik heb toen aan de mensen van de watermaatschappijen gevraagd of er problemen waren met pesticiden en andere hormoonverstorende stoffen. Blijkbaar hebben de drinkwatermaatschappijen op dit ogenblik geen problemen, hoewel er wel verder aan wordt gewerkt. Er komen immers altijd nieuwe producten op de markt die eventueel de waterhuishouding zouden kunnen verstoren. Ik dacht te hebben begrepen van de drinkwatermaatschappijen dat er geen noemenswaardige problemen waren. Ik weet niet in hoeverre we ze kunnen vertrouwen, maar ik denk dat we wat betreft het drinkwater, geen alarm moeten slaan en het probleem overroepen voor we er duidelijke gegevens over hebben.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Met pesticiden en bestrijdingsmiddelen in het algemeen moet zeer voorzichtig worden omgesprongen. De informatiecampagnes zijn hier al veelvuldig aangehaald. Dit moet inderdaad systematisch en herhaaldelijk onder de aandacht worden gebracht, zeker op een ogenblik dat iedereen in de tuin

begint te werken. De eerste sensibilisering kan uitgaan van de producenten en de verkopers. Mevrouw de minister, hebt u daar contact mee of legt u daar contact mee, met het oog op een eventuele samenwerking met betrekking tot sensibilisering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal eerst een stand van zaken geven met betrekking tot die hormoonverstorende stoffen. De ongerustheid over dit probleem neemt toe. We moeten het probleem ernstig nemen en het nauwgezet volgen. Dat staat ook zo in het regeerakkoord. Het akkoord stelt namelijk uitdrukkelijk dat we bijzondere aandacht zullen besteden aan het terugdringen van stoffen die de werking en de aanmaak van hormonen in het lichaam verstoren. Dat is ook bevestigd door mijn beleidsnota, waar als operationele doelstelling voor Milieu en Gezondheid wordt gesteld dat de onderzoeksinspanningen worden toegespitst op een aantal prioritaire onderwerpen, waaronder de hormoonontregeling en de verstoring van de hormonenwerking.

Wat het onderdeel Leefmilieu betreft, werd in het vigerende Milieubeleidsplan 2003-2007, dat zoals u weet verlengd is tot 2010, de maatregel 'Opmaak van een Strategie Hormoonverstoring in aansluiting op de Europese strategie' opgenomen. Ik kom straks even terug op een aantal onderzoeken die zijn uitgevoerd of nog lopen, en op de maatregelen die gepland zijn of al werden uitgevoerd.

De problematiek van de aanwezigheid van hormoonverstorende stoffen in drinkwater wordt door alle drinkwatermaatschappijen erkend en krijgt ook aandacht binnen die sector. We moeten echter benadrukken dat het gaat over een vrij complexe problematiek. Het aantal stoffen dat wordt bestempeld als hormoonverstoorder, groeit enerzijds, maar anderzijds stellen we vast dat het gaat over stoffen van zeer diverse aard. Specifiek wat de drinkwatervoorziening betreft, is er vooral een probleem met het oppervlaktewater en in mindere mate met het freatische grondwater, dus het ondiepe grondwater. Zoals mevrouw Schauvliege al zei, gaat het over meer dan pesticiden alleen als potentiële bron: er is ook de aanwezigheid van natuurlijke en synthetische hormonen, afbraakproducten van detergents, weekmakers voor plastics enzovoort.

Op de plaatsen waar in Vlaanderen drinkwater wordt geproduceerd uit oppervlaktewater, kan, vanuit het algemene voorzorgsprincipe, het water worden behandeld met actieve kool. Daarmee kunnen apolaire organische koolwaterstoffen efficiënt worden verwijderd. We stellen echter vast dat vele stoffen met een hormoonverstorende werking net dergelijke koolwaterstoffen zijn, en dus de neiging hebben om zich te

binden aan actieve kool. Daarom kunnen we besluiten dat dergelijke actievekoolfilters een barrière vormen voor de hormoonverstoorders in ons drinkwater. Vandaag stellen we vast dat een aantal – weliswaar minder schadelijke – afbraakproducten van dergelijke hormoonverstoorders polaire koolwaterstoffen vormen, die minder gemakkelijk binden met die actievekoolfilters. Dat stelt de drinkwatermaatschappijen voor nieuwe uitdagingen en maakt ook dat, met betrekking tot het gebruik van producten die dergelijke afbraakproducten genereren, het beleid in de toekomst wellicht zal moeten worden bijgesteld. We kunnen dat oppervlaktewater dus behandelen, maar er komen steeds nieuwe stoffen bij, en ook een aantal stoffen die minder goed te liquideren zijn.

Mijnheer Daems, de kosten voor de maximale verwijdering van die hormoonverstorende stoffen uit het drinkwater vallen vandaag bijzonder moeilijk te ramen. Dat zult u ook wel begrijpen. De actievekoolfilters in de oppervlaktewaterproductiecentra zijn immers bestemd om sporen van organische microverontreiniging in het algemeen te verwijderen, en dus niet alleen die hormoonverstorende stoffen. Voor de grondwaterafhankelijke drinkwatervoorziening binnen Vlaanderen moet het inzicht in de relevantie van deze problematiek ook nog toenemen. Dat geldt zeker voor die drinkwaterwinnings die grondwater uit ondiepe waterlagen gebruiken. Wat dat betreft, moet er verdere studie gebeuren en moet er voort worden gezocht naar efficiënte maatregelen, zowel preventieve als curatieve.

Mijnheer Daems, u hebt verwezen naar een VITO-rapport. Dat eindrapport dateert van 2003 en bevat hoofdzakelijk voorstellen voor verder onderzoek. U stelde terecht dat de kennis nog onvolledig is. Recent is in Vlaanderen nog een ander onderzoek afgerond naar de ecologische relevantie van hormoonverstoring. Het was een TWOL-studie (Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu) in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij, die in 2007 is afgerond. De studie geeft aan dat de helft van de mannelijke blankvoorns, die in het wild zijn gevangen voor deze studie, tekenen van hormoonverstoring vertonen. Het was de eerste keer dat we dergelijke resultaten in Vlaanderen konden voorleggen. Ook bleek deze verstoring algemeen verspreid te zijn over de plaatsen waar monsters werden genomen. Opmerkelijk is dat onlangs vergelijkbare bevindingen werden gedaan in Groot-Brittannië.

Beleidsmatig hebben we ons in Vlaanderen op meer dan dit ene onderzoeksrapport uit 2003 gebaseerd om een strategie uit te stippelen. We volgen een meersporenbeleid met betrekking tot de aanpak van deze problematiek. Ik probeer dit toe te lichten. Ik verwijs daarvoor ook naar het antwoord dat ik zal geven op de vraag van de heer Bex.

Wat betreft het terugdringen van bestrijdingsmiddelen hanteert het Vlaamse Gewest de doelstelling uit het

Milieubeleidsplan, met name het reduceren van de verspreidingsequivalenten (SEQ) met de helft. De uitvoering van het decreet met betrekking tot het pesticidegebruik bij openbare besturen werpt vruchten af, ondanks de moeilijkheden, mevrouw Van den Eynde. De bijdrage van de gemeenten aan de totale SEQ daalde tussen 2002 en 2004 van 4 naar 1 percent. Men levert dus enorme inspanningen. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan het vervangen van de meest risicovolle producten door minder schadelijke producten. Ondanks de barrières boeken de gemeenten echt wel resultaten.

Het oppervlakte- en het grondwater vertonen nog steeds overschrijdingen van de norm voor pesticiden in de Vlaamse reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). Uit de resultaten van 2006 van het meetnet bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater blijkt dat een klein aantal bestrijdingsmiddelen frequent wordt teruggevonden. Glyfosaat, het afbraakproduct AMPA of aminomethylfosfonzuur, simazine, isoproturon, metolachloor en atrazine worden zelfs in meer dan 50 percent van de metingen aangetroffen. Het Vlaamse Gewest sensibiliseert de landbouw in verband met het correcte gebruik van bestrijdingsmiddelen en er is een code van goede praktijk opgesteld. We merken de resultaten. Er zijn heel wat maatregelen die specifiek betrekking hebben op de landbouw en de gewassenbescherming. De opsomming daarvan vindt u in mijn schriftelijke antwoord, dat kan worden rondgedeeld.

De campagne 'Zonder is gezonder' richt zich specifiek op de reductie van bestrijdingsmiddelengebruik en is in de eerste plaats bedoeld voor de burger. Productnormering is een federale bevoegdheid. Wat het weren van de stoffen uit de handel betreft, kunnen we weinig doen. Enkele maanden geleden was er een opruimingsactie van oude stoffen. We willen vermijden dat restjes van het vorige jaar in de lente toch nog gebruikt worden. Het vermijden van het gebruik zonder meer is een ander punt. De campagne 'Zonder is gezonder' kent een vervolgtraject, ze wordt herhaald. Campagnes hebben vaak tot gevolg dat de aandacht even verscherpt, maar de interesse ebt dan weer weg. Ik wijs op de mogelijkheden in de samenwerkingsovereenkomst Leefmilieu. Gemeenten kunnen specifieke projecten opstarten voor inzamelen en terugdringen van bestrijdingsmiddelen, en ter sensibilisatie van de burger.

Mevrouw Rombouts, we kunnen contact opnemen met de verkopers, maar stoffen zijn ofwel verkrijgbaar ofwel niet verkrijgbaar in de handel. Het is vooral van belang dat de stoffen die verkrijgbaar zijn, op een efficiënte en adequate wijze worden gebruikt. Een van de grote problemen is bijvoorbeeld het foute mengen van bestrijdingsmiddelen waardoor ze in veel te hoge dosissen worden rondgestrooid. Het lezen en gebruiken van de bijsluiter is noodzakelijk en kan de gebruiker sensibiliseren. De verkoper kan interessante informatie geven.

Een tweede spoor is het Vlaams Reductieprogramma Gevaarlijke Stoffen 2005. Het schetst de aanpak van de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen. Hormoonverstorende stoffen vallen onder de indeling 'meest gevaarlijke stoffen', waarbij als uitgangspunt het voorkomen en/of beëindigen van de verontreiniging wordt opgelegd, omdat voor deze stoffen conform de kaderrichtlijn Water geldt dat de lozingen, emissies en verliezen moeten worden stopgezet of geleidelijk beëindigd. In het kader van de IPPC-richtlijn werden in dat opzicht ook een aantal lozingsvergunningen recent verstrengd. IPPC staat voor integrated pollution prevention and control of geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging. De kaderrichtlijn Water is hierbij dan ook een belangrijk aanknopingspunt. Immers, van meer dan de helft van de stoffen die in de kaderrichtlijn Water als prioritair zijn aangeduid, zijn hormoonverstorende eigenschappen bekend. Momenteel is een richtlijn in ontwerp met betrekking tot het vaststellen van milieukwaliteitsnormen voor deze prioritaire en prioritair gevaarlijke stoffen.

Het derde spoor is de aanpak van huishoudelijk afvalwater. Huishoudelijk afvalwater wordt beschouwd als belangrijke bron van zowel natuurlijke als synthetische hormonen in het milieu. Op plaatsen waar ongezuiverd huishoudelijk afvalwater rechtstreeks in het oppervlaktewater terechtkomt, worden hoge oestrogeeneffecten opgemeten. In een eerste stap dient dus de lozing van ongezuiverd huishoudelijk afvalwater in oppervlaktewater te worden aangepakt. De inspanningen die momenteel gedaan worden inzake waterzuiveringsbeleid en de versterkte uitvoering van de richtlijn Stedelijk Afvalwater zullen ook op dit terrein een duidelijke verbetering betekenen.

Het vierde spoor is het gericht monitoren naar stoffen. Verschillende vermeende hormoonverstoorders worden door het VMM-metnet oppervlaktewater jaarlijks opgevolgd. Het gaat onder andere om zware metalen, pesticiden, vluchtige organische stoffen enzovoort. Bij de opzet van het meetnet gaat er aandacht naar de internationale ontwikkelingen en de Europese ontwikkelingen in het bijzonder. Zo werden in de afgelopen jaren inspanningen gedaan om stoffen met vermeende of bewezen hormoonverstorende eigenschappen op te nemen in het oppervlaktewatermeetnet. De resultaten geven aan dat sommige hormoonverstoorders zeer frequent worden aangetroffen in oppervlaktewater, zoals de bestrijdingsmiddelen atrazine en diuron. Andere hormoonverstoorders worden minder frequent teruggevonden zoals alachloor, en zeer zelden nog pcb's.

Door het eerste Steunpunt Milieu en Gezondheid werd als belangrijke surveillancecomponent het grootschalige eerste Vlaams Humaan Biomonitoringsprogramma uitgevoerd bij drie leeftijdsgroepen in acht aandachtgebieden. Stoffen met hormoonverstorende werking werden

gemeten in menselijke media en tevens keken de onderzoekers naar associaties tussen vervuilende stoffen en vruchtbaarheidsproblemen.

Een faseplan werd uitgewerkt om op een onderbouwde manier te kunnen omgaan met de veelheid en complexiteit van de ter beschikking gekomen humane biomonitoringdata. Op basis van de meetresultaten en een aantal inhoudelijke criteria werd gestart met een pilootproject rond de verhoogde DDE-gehalten, restproduct van DDT, gemeten in de landelijke gebieden en in de Albertkanaalzone. Dit resulteerde in concrete beleidsacties, twee hiervan werden goedgekeurd voor uitvoering: ten eerste het organiseren van een inzamen- en sensibiliseringsactie over pesticiden, gekoppeld aan een sorteeraanlyse van de binnengeleverde pesticiden en ten tweede het verder onderzoek naar de huidige en historische opnameroute van DDT.

Het tweede Steunpunt Milieu en Gezondheid zal wat betreft hormoonverstorende stoffen enerzijds enkele van deze stoffen en de effecten ervan meten in het surveillanceprogramma bij de algemene bevolking in het tweede Vlaams Humaan Biomonitoringsprogramma. Anderzijds zal het een specifieke case-controlstudie uitvoeren. In deze studie zal worden nagegaan of patiënten met vruchtbaarheidsproblemen, in vergelijking met een controlegroep van mensen met een normale vruchtbaarheid, meer blootgesteld zijn aan polluenten met hormoonverstorende werking.

Beide onderzoeken werden door de wetenschappers van het steunpunt ter goedkeuring voorgelegd aan de ethische commissie en zullen van start gaan in de loop van 2008. Daarnaast worden vanuit het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), Dienst Milieu en Gezondheid, verschillende onderzoeken gedaan over het voorkomen van endocriene verstoorders en de effecten ervan op de mens.

Het laatste deel van mijn antwoord gaat over de maatregelen die nog moeten worden genomen. Mijnheer Daems, ik heb geprobeerd u een beeld te geven van de acties die lopen en nog worden gepland, en hoe we daarmee omgaan. We trachten ook het inzicht in Vlaanderen te verhogen. Ik verwijs naar de onderzoeksinspanningen die we leveren met het Steunpunt Milieu en Gezondheid en het humaan biomonitoringsprogramma. De standaarden die daar worden ontwikkeld, zijn uniek en zullen als model dienen voor biomonitoringsprogramma's die in andere landen kunnen worden opgezet. Zeker uit één land is er al interesse om dat over te nemen.

Voorts wordt er intens voortgewerkt op twee sporen. Ten eerste zullen we zo nodig verdere gebruiksbeperkingen overwegen, bijvoorbeeld in kwetsbare drinkwaterzones. Dat is dan een preventief beleid. Een tweede

spoor is dat waarbij drinkwatermaatschappijen bij de drinkwaterproductie nog een bijkomende zuiveringsstap invoeren waarbij bijvoorbeeld door ozonisatie de overblijvende schadelijke producten worden vernietigd. Indien in de toekomst blijkt dat bepaalde schadelijke producten of afbraakproducten ervan toch in het drinkwater terecht zouden komen, zal ook de federale overheid in het kader van de productnormering de nodige stappen moeten zetten.

Het Vlaamse Gewest is immers niet bevoegd om bepaalde stoffen op de markt te verbieden, waardoor een aanpak aan de bron in principe niet in handen ligt van het gewest. Het geneesmiddelenbeleid wordt bijvoorbeeld volledig federaal aangestuurd, evenals het erkenningsbeleid voor pesticiden en de toelatingen voor biociden, waarvan een aantal stoffen vermeende hormoonverstoorders zijn.

Mijn eigen leefmilieuadministratie levert inspanningen om haar slagkracht en impact op het federaal gevoerde productenbeleid te vergroten. We zijn in die optiek actief betrokken bij onder andere het hervormde Europese chemicaliënbeleid, het pesticidenbeleid en de ontwerp-dochterrichtlijn prioritaire stoffen van de Kaderrichtlijn Water. Ik zal niet nalaten mijn federale collega's hierop aan te spreken.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een goed overzicht gegeven van het lopende beleid en heel voorzichtig enkele nieuwe zaken aangekondigd. We moeten nu niet alarmeren, ons drinkwater is veilig. Het punt dat ik vooral wilde maken, is dat de kosten voor drinkwatermaatschappijen stijgen. Actieve kool is een mogelijke zuiveringsoptie, maar evenzeer wordt internationaal gekeken naar UV-filtratie, ozonfiltratie en nanofiltratie. Misschien komt dat er binnenkort door en zal de factuur hoger worden voor de consument, want de zuiveringstrappen zijn een heel dure zaak. De prijs zal worden doorgerekend aan de consument. We kunnen die beter doorrekenen aan de producent of minstens zorgen dat het probleem aan de bron wordt weggenomen.

Mevrouw de minister, wilt u bij de federale minister aandringen op een verder productieverbod van een aantal van deze zeer schadelijke hormoonontregelaars? U hebt gezegd dat u een tweede stap zult zetten in het biomonitoringonderzoek en dat het meten van hormoonontregeling bij mensen een belangrijk onderzoeksonderdeel zal vormen. Dat is heel positief. U bent iets minder concreet over het eventueel opleggen van gebruiksbeperkingen in kwetsbare zones. Wat moet ik me daarbij voorstellen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb u gezegd dat het een spoor is dat op dit ogenblik wordt gevolgd. Waar het nodig is, kunnen we het overwegen, maar in concreto kan ik nog niets in detail vertellen. Op dit ogenblik wordt bekeken of het nodig is en zo ja, op welke manier we het moeten of kunnen doen.

De voorzitter: De hieraan gekoppelde vraag van de heer Bex zullen we dan op een later tijdstip behandelen.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterzuivering op de Demer

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb de schriftelijke versie van deze vraag nogal uitvoerig opgebouwd aan de hand van een aantal antwoorden op schriftelijke vragen. Ik zal niet alles voorlezen, ik verwijs naar mijn schriftelijke versie.

We stellen vast dat de Demer, die in Werchter in de Dijle loopt, ongeveer twee derde van Limburg afwatert en dus de levensader van de waterhuishouding in de provincie Limburg en een deel van het Hageland is, in het begin van de jaren negentig een beduidend slechte waterkwaliteit had. De Demer was toen echt een open riool. Er werden enorme inspanningen geleverd, er werden een aantal waterzuiveringsstations gebouwd en een netwerk van collectoren, en de gemeentelijke rioeringsnetwerken werden uitgebouwd. In het bekken zijn de rioeringsgraad en de zuiveringsgraad er spectaculair op vooruit gegaan.

In uw vorige antwoorden hebt u mij duidelijk gemaakt dat de zuurstofhuishouding verbeterd is en dat de biologische waterkwaliteit verbeterd is. Ik heb ook heel nadrukkelijk gevraagd naar het visbestand. Het is immers belangrijk dat wij als gemeenschap, als beleidsverantwoordelijken, duidelijk maken dat de enorme investeringen die we doen – want het gaat om heel grote bedragen – ook effectief nut hebben. Via dit soort van vraagstelling proberen we aan de bevolking duidelijk te maken wat nu het resultaat is van de geleverde inspanningen. Ik kom dan via het monitoringmeetnet voor het visbestand in het Vlaamse oppervlaktewater tot de vaststelling dat er sinds 2001 opnieuw een twintigtal vissoorten zijn aangetroffen in de Demer. In 2003 waren het er zelfs 22. Dat is natuurlijk een positief gegeven.

Alleen blijkt uit de metingen van een paar jaar later, meer bepaald van 2006, dat er toch een stagnatie optreedt. De doelstelling van het zuiveren van ons oppervlaktewater is het verbeteren van de biologische kwaliteit van wat we afwateren naar onze rivieren, stromen en de Noordzee. Zouden we niet beter aan de bron beginnen? We kunnen de waterkwaliteit immers serieus verbeteren door een aantal kleine mankementen in de bovenloop en de middenloop op korte termijn aan te pakken. We moeten prioriteiten bepalen om ervoor te zorgen dat de waterkwaliteit omhoog kan.

Mevrouw de minister, welke projecten zijn er in de toekomst gepland om de kwaliteit van de Demer over de volledige lengte te verbeteren? Graag kreeg ik een opsomming van de concrete projecten, de timing en de budgetten. Werden er prioriteiten bepaald? Ik stel deze vraag ook naar aanleiding van het soms enorm lang blijven liggen van een aantal Aquafin-dossiers. Men kan op vijf jaar na niet zeggen wanneer ze gerealiseerd worden. Ik heb het gevoel dat bij Aquafin niet altijd even doelgericht wordt gewerkt, dat de projecten nogal met de natte vinger worden opgebouwd. Ik kan u daar voorbeelden van geven, maar u zult me geruststellen.

Is het mogelijk om een aantal van de projecten versneld uit te voeren, beginnend bij de bron van de Demer?

Zijn er ook een aantal andere maatregelen waarbij we de ecologische kwaliteit van de waterlopen kunnen verbeteren? Ik wil het dan onder meer hebben over de introductie van fauna en flora, maar ook over het rechtzetten van fouten uit het verleden. Destijds heeft men de Demer immers rechtgetrokken en we zullen opnieuw naar een meandering moeten gaan om de uiteindelijke doelstellingen te kunnen realiseren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Sauwens, ik heb getracht een antwoord op te stellen met bijlagen omdat u naar een stand van zaken vraagt.

In de eerste bijlage is er een overzicht gemaakt van de bovengemeentelijke projecten die op dit moment geprogrammeerd zijn. U vindt er ook het goedgekeurde meerjarenprogramma 2009-2013, waarbij het zuiveringsgebied, de gemeente, het projectnummer, de projectomschrijving, de status van het project en de raming gerelateerd aan de status beschreven staan.

De projecten met de status 'gepubliceerd of aanbesteed' zullen op korte termijn in uitvoering gaan. De projecten met status 'in uitvoering' werden minimaal al gegund, en de uitvoering zal vermoedelijk op korte termijn gebeuren. De projecten met status 'uitgevoerd' werden reeds op het terrein gerealiseerd, maar niet noodzakelijk opgeleverd.

De overige statussen zijn de nog uit te voeren projecten. De projecten worden binnen bijlage 1 opgesomd per zuiveringsgebied. De zuiveringsgebieden zijn opgelijst van stroomop- naar stroomafwaarts. Op die manier kunt u ook de logica ervan zien. Uiteraard gaat het enkel over dat bekken en niet over heel Vlaanderen.

De tweede bijlage geeft een overzicht van de gesubsidieerde gemeentelijke rioleringsprojecten en projecten voor kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI), geprogrammeerd tot en met het goedgekeurde programma 2008-2012, derde en vierde kwartaal 2008, binnen het bekken van de Demer met vermelding van de gemeente, het dossiernummer en de projectomschrijving en de status. We kunnen nog niet veel verder gaan omdat er maar tot die periode is vastgelegd.

Mijnheer Sauwens ik begrijp uw bezorgdheid over de bovengemeentelijke infrastructuur. Tot en met het Investeringsprogramma 2005 was de Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater het kader dat bepaalde waarbinnen de sanering van het stedelijk afvalwater diende te gebeuren. Zoals u weet, verplichtte deze richtlijn ons om de belangrijkste Vlaamse woonkernen te saneren. Vanaf het Optimalisatieprogramma 2006 vormt de Kaderrichtlijn Water, die vastlegt dat het oppervlakte- en grondwater tegen 2015 een goede ecologische toestand moet bereiken, het kader waarbinnen moet gewerkt worden aan de verdere uitbouw én optimalisatie van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur.

Het vastleggen van de prioriteiten gebeurt door de Vlaamse Milieumaatschappij in overleg met de betrokken actoren – Aquafin, de gemeenten, de provincies, de bekkenbesturen. De belangrijkste parameter is het behalen van een zo groot mogelijk economisch-ecologisch rendement. Er wordt geen specifieke voorkeur gegeven aan een bepaald bekken. De budgetten werden opgetrokken van 100 naar 150 miljoen euro vanaf het optimalisatieprogramma 2008. Bovendien kon het effectieve jaarlijks investeringsritme van Aquafin opgedreven worden, waardoor heel wat 'vastgelopen' projecten wellicht gedeblokkeerd kunnen worden. Van 35 miljoen euro in 2003 is het bedrag opgetrokken tot 190 miljoen euro in 2007.

Bij planning en uitvoering van de bovengemeentelijke projecten inzake uitbouw en optimalisatie van de zuiveringsinfrastructuur in het Demerbekken werd daarboven in belangrijke mate gewerkt beginnend vanaf de bron. U kunt dat ook duidelijk zien in het overzicht. U kunt ook zien dat de nog uit te voeren bovengemeentelijke waterzuiveringinfrastructuur vooral in het bekken van de Beneden-Demer is gesitueerd, en de al gerealiseerde infrastructuur in belangrijke mate in het bekken van de Boven-Demer.

Voor wat de uitbouw van de gemeentelijke infrastructuur betreft, is het wel zo dat de planning van de riolerings-

ringswerken niet alleen wordt bepaald vanuit waterkwaliteitsoogpunt. Een riool loopt vaak onder een baan. Vaak zijn er ook wegenwerken. Tal van gemeenten vragen al jaren om die zaken op elkaar af te stemmen. In het verleden was de subsidie voor het ene al toegekend, terwijl nog moest gewacht worden op de toelage voor het andere. We trachten te zorgen voor een zo optimaal mogelijke bundeling.

Het vastleggen van de prioriteiten gebeurt door de Vlaamse Milieumaatschappij op basis van een aantal criteria om zo tot een zo efficiënt en effectief mogelijke besteding van de middelen te komen en een maximaal economisch-ecologisch rendement te halen. Een aantal van de criteria zijn: de te saneren vuilvracht, het opheffen van een lozing in een waardevolle waterloop, 2DWA-stelsels (DWA staat voor droogweerafvoer), gecombineerde projecten met Aquafin en de administratie Wegen en Verkeer.

Om de gemeenten bij de uitbouw van hun gemeentelijk stelsel extra te ondersteunen, werden de subsidies sterk opgetrokken. In 2008 is er 25 miljoen euro extra uitgetrokken. In 2009 zal hier nog eens 25 miljoen euro bijkomen, zodat er vanaf 2009 bijna 120 miljoen recurrent wordt vrijgemaakt voor de subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen. Op die manier kan heel wat meer worden gedaan.

In uw derde vraag merkt u heel terecht op dat om een goede ecologische kwaliteit te bereiken, het noodzakelijk is dat naast een goede fysisch-chemische kwaliteit ook een goede structuurkwaliteit van de waterloop gerealiseerd wordt. Dat is trouwens ook een van de uitgangspunten van de Europese kaderrichtlijn Water.

Ter onderbouwing van het ecologisch herstel van de Demer werd door de VMM en de provincie Limburg gezamenlijk een ecologische inventarisatie en visie voor de Demer opgemaakt in 2003-2005. Uit deze inventarisatie blijkt dat de huidige structuurkwaliteit van de Demer matig tot ontoereikend beoordeeld wordt. De mogelijkheden voor herstelmaatregelen zijn volgens deze studie evenwel zeer groot. Dat is toch positief nieuws. In het ontwerp-bekkenbeheerplan van de Demer, inclusief de deelbekkenbeheerplannen, werden verschillende acties opgenomen om deze maatregelen verder concreet uit te werken en op het terrein te realiseren.

Er zijn tien integrale projecten. Vier daarvan hebben exclusief betrekking op de Demer zelf. Ik heb ze opgeleijst. Ik maak ze aan het commissiesecretariaat over.

Ik kan u nog zeggen dat het project voor Herkenrode op dit moment het verst gevorderd is. Het voorontwerp voor realisatie van het project is klaar. In dit project is onder meer voorzien in de sanering van een vismigratieknelpunt, de inschakeling van een aantal oude meanders en een peilverhoging in de belangrijke natuurzones.

Deze maatregelen bieden heel wat mogelijkheden voor ecologisch herstel, waaronder dat van een duurzame vispopulatie.

Daarnaast wordt ook aan een cultuurhistorisch herstel van de site gewerkt door onder meer het herstel van twee watermolens. Die maatregelen moeten uiteraard worden uitgevoerd in functie van de beschikbare financiële middelen. Er is, zeker door de bekkenbeheerplannen, effectief aandacht voor, en er zal in de mate van het mogelijke gewerkt worden aan de hermeandering van de oude Demer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Agnes Bruyninckx tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder als oplossing voor de verzanding van Het Zwin

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de plannen om landbouwgrond te ontpolderen om een spui kom te maken tegen de verzanding van het Zwin

Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder

De voorzitter: Mevrouw Bruyninckx heeft het woord.

Mevrouw Agnes Bruyninckx: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, momenteel is er in de landbouwgebieden rond Knokke-Heist grote commotie over de klaarblijkelijke afronding van het internationale project-milieueffectrapport (project-MER) rond de mogelijke ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder als natuurlijke oplossing voor de verzanding van het Vlaamse natuurreserveaat het Zwin.

De procedure voor een project-MER bestaat uit twee stappen. De eerste stap is de bekendmaking van de onderzoeksintentie door middel van een kennisgevingsdossier in Vlaanderen en een startnota in Nederland. In dit specifieke geval van een internationaal project-MER is gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Het kennisgevingsdossier en de startnota werden eind december 2006 bij de Vlaamse dienst MER ingediend en op 31 januari 2007 goedgekeurd.

Vanaf 13 februari 2007 werden het kennisgevingsdossier en de startnota op verschillende locaties ter inzage gelegd. De bevolking en de lokale besturen hadden tot 26 maart 2007 de tijd om hun opmerkingen te bezorgen aan de dienst MER.

De voorgestelde alternatieven zijn het scenario waarbij 120 hectare van de Willem-Leopoldpolder wordt ontpolderd en het scenario waarbij zelfs 180 hectare wordt ontpolderd. De twee alternatieven voldoen aan de door de Vlaamse Regering vastgestelde doelstellingen om het Zwin met minimum 120 hectare uit te breiden.

De definitieve keuze zou op basis van de resultaten van het MER-onderzoek en van het landbouweffecentrapport worden gemaakt. Men verwachtte vorig jaar een ontwerp-MER tegen juli 2007. In antwoord op een vraag die ik vorig jaar stelde aan toenmalig minister van Leefmilieu Peeters stelde hij dat men ook een lokale grondenbank zou oprichten om de negatieve gevolgen voor de landbouwers zo veel mogelijk op te vangen. Ik zou graag van u vernemen of dat al gebeurd is.

Op 1 december 2007 werd de nieuwe plan-MER-regelgeving van kracht ingevolge het decreet van 27 april 2007. Met dit nieuwe plan-MER-decreet zijn een aantal stappen in het plan-MER-proces en de plan-MER-plicht gevoelig veranderd. Overheden die een plan met mogelijke aanzienlijke milieueffecten willen realiseren, moeten eerst deze milieueffecten en de eventuele alternatieven, mits het opstellen van een plan-MER, in kaart brengen. Heeft de nieuwe MER-regelgeving een invloed op dit dossier?

Volgens het lokale actiecomité wordt het project-MER nu afgerond zonder verder overleg. Ik citeer een regioconsulent van de Boerenbond: "Men had ons beloofd ons te betrekken bij de opmaak van het zogenaamde plan-MER. Daarin zou ook ons alternatief aan bod komen. Maar we werden niet uitgenodigd." Hebt u al contact opgenomen? Zijn die mensen al uitgenodigd?

Ik verwijs hier ook naar de schriftelijke vraag nr. 482 van de heer Matthijs van 6 maart 2008, over een antwoordnota op inspraak. Hij stelde: "De talrijke opmerkingen en bezwaren van de Vlaamse landbouwsector zijn onder tafel geveegd. Zij zijn enkel in het register van ingekomen bezwaren opgenomen. In de antwoordnota is geen enkel antwoord terug te vinden op een vraag vanuit de landbouwsector." In uw antwoord stelde u dat het om een zetfout gaat en dat er een rechtzetting gebeurd is. Zijn die fout en die rechtzetting wel voldoende gecommuniceerd? Ik heb de indruk dat de mensen op het veld daar weinig notie van hebben.

Volgens sommige berichten blijkt het ontpolderingsproject nu toch als een van de compensaties te dienen voor de verdieping van de Westerschelde. Voor de verdieping van de Westerschelde moet 600 hectare zoute natuur worden gecompenseerd. Het gaat om zogenaamde zanderige slikken en schorren. Zij zijn noodzakelijk voor de

instandhouding van de trekvogels. De Willem-Leopoldpolder zou worden ingericht als een spuijkomp voor het Zwin.

In ieder geval is er lokaal momenteel geen duidelijkheid over de procedure. Het actiecomité diende enkele maanden geleden overigens een petitie met 9000 handtekeningen tegen de ontpoldering in bij minister-president Peeters.

Welke beleidsstappen zijn in dit dossier nog ondernomen na het afronden van de publieke inspraakprocedure rond het project-MER? Wat is uw reactie op het aanhoudende protest? Blijven u en de Vlaamse overheid bij de visie dat alleen een ontpoldering de verzanding aan banden kan leggen? Waarom opteert men niet voor het afplaggen van het reservaat en het verdiepen van de huidige Zwingel? Hebt u al stappen gezet voor een ernstig en succesrijk flankerend beleid ten opzichte van de lokale landbouwers?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de minister, de Vlaamse overheid heeft plannen om 180 hectare vruchtbare landbouwgrond te ontpolderen rond de Willem-Leopoldpolder op de grens van Knokke-Heist en in het Nederlandse Sluis. De bedoeling van de ontpoldering is een spuijkomp te maken die de verzanding van het natuurreservaat Het Zwin zou moeten tegengaan. Het zand dat de zee meevoert bij hoogtij, bezinkt dan niet meer in het natuurreservaat zelf maar in het gebied waar nu nog landbouwers actief zijn. Indien die plannen effectief worden uitgevoerd, kunnen die gronden niet meer worden gebruikt door de landbouwers.

Blijkbaar stelt de administratie nu alles in het werk om de Vlaamse Regering zo snel mogelijk te laten beslissen over een maximale uitbreiding van het Zwin. Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken in het dossier? Welke stappen moeten nog worden gezet? Uit verschillende krantencommentaren kon ik afleiden dat er al een beslissing was gevallen, hoewel dat niet het geval is.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Ik zal mijn vraag niet integraal aflezen. De meeste elementen zijn al vermeld. Het feit dat er over dit onderwerp vandaag drie vragen om uitleg worden gesteld en er ook een schriftelijke vraag is ingediend, wijst op het belang van dit dossier.

Ik wil nog een aantal aanvullende zaken stellen bij wat dat de collega's hebben gezegd.

Volgens een kustmorfoloog, de heer Konings, die dit dossier heeft onderzocht en een doctoraat heeft gemaakt over eolische deflatie, is de voorgestelde ontpoldering niet meer dan een doekje voor het bloeden.

Het is geen duurzame oplossing. Het baggeren van de Zwingel zelf is de enige oplossing.

Bijkomend wil ik wijzen op de freatische grondwatertafel. Ook daar rijzen er problemen. Dit dossier zou zeker gevolgen kunnen hebben voor de grondwatertafel. Daardoor zou de verzilting van de bodem zich voortzetten, niet enkel op die 180 hectare in functie van de gekozen alternatieven, maar ook op de aangrenzende percelen waar de verzilting nefast zou zijn voor de landbouw en voor de zoetwaterbel die aanwezig is in Knokke-Heist. Knokke-Heist is een van de kustgemeenten waar er nog behoorlijk wat grondwater wordt opgepompt, niet alleen uit de duinen maar ook uit andere gebieden. Als dat inderdaad het geval is, dan rijst er een probleem inzake de saliniteit van deze zone.

In sommige stukken is er sprake van een binnendijk. Als die er zou komen, houd ik mijn hart vast voor de eigenheid van die zone. De polders, en specifiek de kustpolders zijn gekend voor hun openheid en voor hun vergezichten. Zou die dijk geen visuele problemen met zich meebrengen?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mevrouw de minister, ik heb inderdaad een schriftelijke vraag gesteld over het feit dat er onvoldoende rekening zou zijn gehouden met de opmerkingen van de landbouwsector. U hebt daar op bevredigende manier op geantwoord.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Ik ga geen vraag stellen, ik stel alleen vast dat een aantal collega's vooral bekommerd zijn om de landbouw. Men komt hier ook aanzetten met nieuwe studies om te argumenteren dat die ontpoldering niet noodzakelijk is. Het gaat hier om een oud dossier. Jarenlang is er vastgesteld, ook door de Internationale Zwincommissie, waar toch heel wat deskundigen in zitten, dat er maatregelen nodig zijn tegen de verzanding van het Zwin.

Ik wil de collega's er ook op wijzen dat het Zwin enorm belangrijk is als natuurreservaat voor de regio. Ik heb het dan over de economie, het toerisme en de dagrecreatie. Natuur en economie gaan in deze samen. Wat de landbouw betreft, moeten er keuzes worden gemaakt. We kunnen het Zwin helemaal laten verzanden, en dan is het gedaan met de aantrekkingskracht van de regio. Ik denk dat niemand in deze commissie dat wenst. Het gaat echter over keuzes die gemaakt moeten worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal de vragen bundelen.

De eerste reeks vragen betreft de juiste situering van het project.

Het voorliggende project beoogt inderdaad de verzanding van het Zwin tegen te gaan, maar is ook bedoeld om uitvoering te geven aan de besluiten van de Nederlandse en Vlaamse regeringen betreffende de ontwikkelingsplannen 2010 voor het Schelde-estuarium en aan het verdrag van 21 december 2005 met het Koninkrijk der Nederlanden.

Beide akten beogen een geïntegreerde aanpak van de verbetering van de veiligheid tegen overstromingen, de toegankelijkheid voor het scheepvaartverkeer en de natuurlijkheid van het estuarium. Artikel 3 van het verdrag bepaalt dat ten laatste in 2007 een grensoverschrijdend project van start moet gaan. Dit project wordt als volgt omschreven: "Het vergroten van het Zwin met minimaal 120 en maximaal 240 hectare door het landinwaarts verplaatsen van dijken in de Willem-Leopoldpolder." Binnen dit uitbreidingsgebied wordt naar bijkomende estuariene natuur, bestaande uit getijdenonderhevige zoute slikken, schorren en kreken, gestreefd. Op grond van deze bepaling kan ik de vraag van de heer De Klerck beantwoorden. Het alternatief om slechts 120 hectare te ontpolderen, heeft van bij het begin het voorwerp van het onderzoek gevormd.

Een tweede reeks opmerkingen betreft de noodzaak van het voornemen een project uit te voeren. De vraag is of het allemaal wel nodig en nuttig is. De heer De Klerck vraagt zich af op basis van welke argumenten moet worden ontpolderd. Hij heeft in dit verband naar een studie verwezen. Mevrouw Bruyninckx vraagt zich af waarom niet voor het afplaggen van het reservaat en het verdiepen en van de huidige Zwingel wordt geopteerd.

Om te beginnen, wil ik opmerken dat ik alle begrip heb voor deze pertinente en terechte vragen. Ik ben me bewust van het feit dat het hier waardevolle landbouwgronden betreft. Zoals de heer Verfaillie heeft opgemerkt, zou het verlies van deze landbouwgronden voor de betrokken landbouwers en voor de landbouw in het algemeen een pijnlijke zaak zijn. Het nut van het project moet dan ook buiten kijf staan.

Wat de visie van de heer De Klerck betreft, wil ik opmerken dat veel andere wetenschappers er andersluidende standpunten op nahouden. De opmerking van mevrouw Bruyninckx over het afplaggen, is een goed voorbeeld. Uit eerder uitgevoerde experimenten en uit mathematische modellering blijkt dat het afplaggen van de bestaande, te hoog aangegroeide schorren en het uitdiepen van de Zwingel geen duurzame oplossing zou bieden. De vloedstroom zal immers evenveel sediment uit de zee blijven aanvoeren. De afgeplagde zones en de uitgediepte Zwingel zouden op zeer korte termijn opnieuw met sediment worden opgehoogd en opgevuld.

De aanpak die een substantiële vergroting van de komberging en een versterking van de stromingen inhoudt, lijkt dan ook de duurzaamste oplossing. Ik verwijs in dit verband naar de heer Psuty, een eminent Amerikaans geomorfoloog. Hij spitst zich niet toe op het tegenhouden van de verzanding, maar op het ontstaan van zilte slikken en schorren op groene stranden en achterduinse strandvlakten die, zoals het Zwin, in de nabijheid van riviermondingen, oftewel in estuariene omstandigheden, zijn gesitueerd.

Dit brengt me terug bij het eerste punt. Het voornemen dit project uit te voeren, slaat niet enkel op het tegenhouden van de verzanding van het Zwin, maar ook en vooral om het herstel van de estuariene natuur. Dit past immers in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010.

Dat het Zwin het meest zeewaarts gedeelte van het mondingsgebied van de Schelde vormt, ligt historisch vast en kan aan de hand van de zestiende-eeuwse Mercatorkaart en van de achttiende-eeuwse Ferrariskaart worden aangetoond. Het is niet hoofdzakelijk de bedoeling de Willem-Leopoldpolder als een spuikom voor het Zwin in te richten. Het gaat hier om een uitbreiding van het gebied met getijdenonderhevige zoute slikken, schorren en kreken.

Vervolgens wil ik even op de reeds doorlopen en de nog te verwachten procedurestappen ingaan. Zoals de heer Matthijs terecht heeft opgemerkt, heb ik die vraag eigenlijk al eerder beantwoord. De inspraakprocedure heeft betrekking op de kennisgeving in verband met het 'Internationaal milieueffectrapport over structurele maatregelen over het duurzame behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied'. Het kennisgevingsdossier in verband met deze project-MER in de gemeente Knokke-Heist heeft van 13 februari 2007 tot 26 maart 2007 ter inzage gelegen. Vervolgens zijn, rekening houdend met de resultaten van deze publieke inspraakprocedure, richtlijnen voor het project-MER opgesteld.

In het kader van deze inspraakprocedure hebben de betrokken landbouwers, net als de gehele bevolking, de kans gekregen hun mening te geven over de ontpoldering van een deel van de Willem-Leopoldpolder en over andere structurele maatregelen die de instandhouding en de uitbreiding van het Zwin als getijdenonderhevig natuurgebied moeten bewerkstelligen. Formeel gezien, zijn de landbouwers over het geplande project geraadpleegd. De voorstellen van de Boerenbond zijn, net als de andere scenario's, aan een geomorfodynamische doorlichting onderworpen en in het alternatievenonderzoek van de lopende internationale MER-studie opgenomen. Dit is een antwoord op de vraag die de heer De Klerck heeft gesteld.

De heer Verfaillie heeft om een huidige stand van zaken gevraagd. Het ontwerp van 'Internationaal milieueffectrapport over structurele maatregelen voor het duurzame behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied' zal binnenkort aan de MER-commissie worden voorgelegd. De MER-commissie is

een college van wetenschappelijke experts, dat in functie van dit project is samengesteld. Dit is een antwoord op de vraag van mevrouw Bruyninckx over de beleidsstappen die sinds het afsluiten van de inspraakprocedure zijn gezet. De procedure is lopende en de commissie zal dit bespreken.

Eenmaal de MER-commissie een advies heeft uitgebracht, moet het ontwerp van milieueffectrapport met het oog op een conformverklaring aan de dienst MER van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie van het Vlaams ministerie van Leefmilieu, Natuur en Energie worden voorgelegd. De heer De Klerck vraagt zich af op basis van welke studie de voorstellen van de Boerenbond eventueel terzijde zouden worden geschoven. Dit is een antwoord op deze vraag. Indien de voorstellen van de Boerenbond niet worden weerhouden, moet dit op basis van een correct opgesteld MER gebeuren. Dat wordt dus mee onderzocht. Op basis van een conform verklaard milieueffectenrapport aan de Vlaamse Regering zullen verdere beleidsstappen in dit dossier worden voorgesteld. Het klopt niet dat alles al is beslist. De procedure zal correct worden gevolgd.

Een eerstvolgende stap in dit dossier zal de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn, aangezien er herbestemmingen nodig zijn voor de uitvoering van dit projectvoornemen. In overeenstemming met de nieuwe regelgeving betreffende milieueffectrapportage moet hiervoor logischerwijze een plan-MER worden opgesteld. Ik antwoord dus bevestigend op de vraag van mevrouw Bruyninckx. Het onderzoek gevoerd in het kader van de project-MER omvat echter een ruim alternatievenonderzoek. Dit zou in principe als basis kunnen fungeren om de scenario's te kiezen voor het opmaken van de plan-MER voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De Vlaamse Regering heeft ondertussen een integratiespoor goedgekeurd. Dit zal niet dus niet vertragend werken.

Tot slot ga ik in op de vragen over de landbouwproblematiek. Ik heb veel begrip voor het ongenoegen en de vragen die er leven. De inspraakreacties vanuit de landbouwsector – zowel individuele boeren, de actiegroep Red Onze Polder als de Boerenbond – werden door mijn diensten zeer ernstig genomen. Dit blijkt uit de richtlijnen waarin het alternatief dat door de landbouwsector werd aangedragen, als extra te onderzoeken alternatief werd opgelegd. Bovendien is een uitvoerig antwoord gegeven op alle opmerkingen in de zogenaamde Antwoordnota. Mevrouw Bruyninckx, u raakt terecht een pijnpunt aan. Door een drukfout is een verkeerde bijlage in deze Antwoordnota opgenomen. Dit is ondertussen rechtgezet. Als dit echter nog niet genoeg bekend is, dan moeten we kijken hoe we dat via extra communicatie kunnen rechtzetten.

Naar aanleiding van dit bijkomende alternatief werd op 12 juni 2007 een overleg met de landbouwsector georganiseerd om dit alternatief technisch te kunnen

uitwerken, opdat het zo nauw mogelijk zou aansluiten bij de geest en de bedoeling van de sprekers. Dit overleg heeft geresulteerd in het derde alternatief met twee varianten. In een eerste variant wordt voorgesteld de 90 hectare van de Kleyne Vlakte, de Zwinweiden, bij het intergetijdengebied te betrekken, aangevuld met ruim 30 hectare van het oostelijk deel van de Willem-Leopoldpolder over het uitwateringskanaal op Nederlands grondgebied. In de tweede variant wordt die laatste oppervlakte vervangen door een beperkte zuidwaartse verplaatsing van de Internationale Dijk in de Vlaams-Nederlandse Willem-Leopoldpolder, teneinde samen met de Kleyne Vlakte de minimum oppervlakte-doelstelling van 120 hectare te bereiken.

Het alternatief dat door het actiecomité Red Onze Polder werd aangedragen en dat werd ondersteund door de Boerenbond, werd vervolgens uitvoerig onderzocht op morfologische en ecologische aspecten. Er werd nagegaan in welke mate dit alternatief voldoet aan de technische – tegengaan van de verzanding – en beleidsmatige – uitbreiding van estuariene natuur – doelstellingen. Er werd vastgesteld dat dit alternatief geen wezenlijke bijdrage levert tegen de verzanding noch een significante uitbreiding van estuariene natuur inhoudt.

Wat de compensaties voor de vruchtbare landbouwgrond betreft en de eventuele financiële compensaties, lijkt het me inderdaad verdedigbaar en zelfs noodzakelijk dat het flankerende landbouwbeleid dat nu reeds van toepassing is voor de Sigmagebieden, ook toegepast zou worden bij het ontpolderen van de Willem-Leopoldpolder.

De voorzitter: Mevrouw Bruyninckx heeft het woord.

Mevrouw Agnes Bruyninckx: Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik heb begrepen dat de procedure nog heel lang verder loopt. We zijn een beetje op het verkeerde been gezet door een krantenartikel waarin staat dat de beslissing over een maximale uitbreiding genomen zal worden. Ik heb dan ook begrip voor de commotie bij de landbouwers. Mevrouw de minister, dit is een zeer moeilijke materie. Er gaat heel veel studiewerk aan vooraf. Daarom is het erg belangrijk dat de Vlaamse overheid op een heel eenvoudige manier communiceert met de landbouwers. Ik hoop op een scenario met de minste schade voor de landbouwers en waarbij de prachtige polder integraal wordt bewaard. Ik vrees echter dat dit laatste er niet in zit.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het schenkt me voldoening. Ik vind het belangrijk dat er op een goede manier wordt gecommuniceerd vanuit uw administratie. Ze vertellen in de streek andere dingen dan wat u nu hebt gezegd. Het krantenartikel is gedeeltelijk geschreven op basis van uitspraken van mensen van uw administratie. Het is misschien belangrijk dat u op dat vlak strikte richtlijnen

geeft dat de administratie zich moet houden aan de visie van de Vlaamse Regering. Er kan geen ruimte zijn voor de ontwikkeling van een eigen visie. Landbouwgrond is in tijden van stijgende voedselprijzen erg belangrijk. Hoe meer hectares landbouwgrond we kunnen behouden, hoe beter.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Ik dank de minister voor haar duidelijk antwoord. Er is hier duidelijk gezegd dat het gaat over de ontzanding van het Zwin en over de compensatie voor de verdieping van de Westerschelde. Dat is een. Ten tweede: het gaat over het vergroten van het Zwin met minimaal 120 en maximaal 240 hectare. Er is ook een maximum vastgelegd: 600 hectare voor de hele Westerschelde. Men heeft het over maximum 240, maar ook de mogelijkheid van een uitbreiding met 120 hectare wordt onderzocht, en dat is terecht.

Ten derde: er wordt gesteld dat de komberging substantieel toeneemt als de spuikom er zou komen. Ik wil er toch op wijzen dat onderzoek op basis van het mathematisch model van de Noordzee aantoonde dat bij vloed het water snel binnenloopt, maar bij eb traag wegloopt, waardoor de bezinking precies in het nieuwe deel gebeurt. Dat zal ongetwijfeld voor verzanding zorgen. U bent duidelijk geweest over de inspraakprocedure. U zegt dat men zijn mening heeft kunnen uiten. De procedure is gevolgd. U stelt ook dat het alternatief van Red onze Polder geen oplossing is. Ik noteer dat. Dat is een belangrijke uitspraak. Ook uw uitspraken over de flankerende maatregelen voor de landbouw zijn erg duidelijk. U zegt dat de mogelijkheden in het kader van het Sigmaplan ook hier kunnen worden toegepast. Ook dat is een heel duidelijk antwoord.

Tot besluit wil ik nog één punt vermelden. De MER-procedure is op gang getrokken. Als die conform is verklaard, kan de volgende fase worden aangevat: het opstellen van het ruimtelijke uitvoeringsplan of RUP. Ik wil er toch op wijzen dat nog niet lang geleden deze gebieden – West-Vlaanderen was het eerste in de rij – als agrarisch gebied zijn herbevestigd. Met andere woorden: in die zone is aan de landbouwers rechtszekerheid gegeven. Ik had verwacht dat daarover discussie zou ontstaan, maar dat was niet het geval, want men was het unaniem eens over die herbevestiging. Ik vond dat een positieve zaak.

Als er een RUP komt, zal het gebied een andere bestemming krijgen, en daar heb ik dan vragen bij. Men had immers de bedoeling om rechtszekerheid te bieden. Als het echt moet om de bestemming te wijzigen, dan hoop ik dat dit voor een zo klein mogelijke oppervlakte gebeurt en men zoveel mogelijk rekening houdt met de herbevestiging.

De voorzitter: Het incident is gesloten.